Kalandozás a Don kies partján (2.)

2012 július 05. Flag

Szöveg méret

90
Mentés

- 0

Értékelés kiválasztása Még nincs értékelve

Mérték

Riport. Rendezett parkocska, világháborús ágyú és szemmel láthatóan nagy becsben tartott temet? okozott meglepetést Otticsihánál.

Tegnapi számunkban éppen Uriv határában jártunk, célszer? tehát onnan folytatni a sétát. A forrástól gyalogosan

tartunk a hajdani frontvonal felé. A leveg?t szamócaillat tölti be – a magyarok szorgosan hajolgatnak, szedegetik a gyümölcsöt, és nem mellékesen gy?jtögetik a háború relikviáit. Itt egy éles szél? repesz, amott egy hazai világítógránát elhasznált feje, katonai nadrággomb, gázálarcalkatrész, arrébb sárga rézhüvelyek hevernek szerteszét. Utóbbiak egyenesen az út felszínén kelletik magukat.

De találni a földsáv mellett az Állami Hadianyaggyárban készített élesl?szert is. Ezt az ember legfeljebb megnézi, de nem teszi el. Hiába a kísértés, ez ügyben Oroszországban sem viccelnek.

A Don folyó az urivi templomdombról nézve – a halmot hajdan két templom koronázta, amelyek mára elt?ntek (Fotó: Vörös Szabolcs)

Üres a domb

Közbevet?leg érdemes megjegyezni, hazaindulásunk el?tt – megmagyarázhatatlan bels? indíttatásból – az összes hüvelyt eldobtuk, és mint kiderült, jól tettük, mert az ukrán határ?rizeti szervek képvisel?i alaposan szétpakolták a csomagjainkat. Jobb, hogy nem kellett magyarázkodnunk. Balra erd?, el?ttünk lefelé hajló, f?tengerrel borított domb, messze ott fénylik a Don. A szabad kilátást egy felújítás alatt álló templom akasztja, a falak körül közép-ázsiai munkások serénykednek. A helyi viszonyokban jártas túratársunk elárulja, Oroszhonban az építkezéseken dönt? részt a nemrég függetlenedett déli államokból érkezetteket alkalmaznak.

Be akarunk menni, ám egy férfi határozottan elénk áll. Tilos – ismétli többször is. Csak akkor léphetünk be, ha a pópa rábólint. A pópáért és az engedélyért Urivba kellene leugrani, amelynek házai puskalövésnyi távolságból integetnek felénk. Kis tanakodás után lemondunk a lehet?ségr?l. A közép-ázsiaiak csodálkozva néznek ránk, egyikük rákérdez: „Kak tvojá nacijá?” Venger – megy a felelet. Bólogatnak, szép napot, minden jót kívánnak szívb?l, elvégre rokonok vagyunk – mondják. Gyalog sétálunk vissza a kisbuszig. Kolja, a sof?r újabb fél kilogramm repeszt gy?jtött, ha így megy tovább, leszakad a táskám, mire visszaérek Budapestre. Beszállunk, a járm? fölzötyköl?dik velünk Uriv legendás dombjának a tetejére, oda, ahol a magyar bakák csak ideig-óráig tudtak megkapaszkodni hetven évvel ezel?tt. A m?holdfelvételeken tökéletesen kit?nik, hogy itt és ott állt a két épület, lefelé pedig kertes házak – mutat a település felé Almási Sándor, a túra egyik résztvev?je. A halmot vörös csillagos h?si emlékm? koronázza. A helységet odalent patakvölgy vágja ketté, a t?lünk négyszáz méterre álló iskolában állítólag szép kollekció látható hazai vonatkozású katonai emlékekb?l. Megnézni sajnos most nem lehet, mert a vakáció okán lakat ?rködik az ajtón.

Hátborzongás

A visszaemlékezések szerint az úgynevezett otticsihai erd?t annyira szétl?tte a támadók tüzérsége, hogy a szemlél? tábornokok fizikai képtelenségnek ítélték, hogy abban bárki életben maradjon. Ennek ellenére soha nem tudták elfoglalni a szovjett?l. A voronyezsi roncskutatók egyike, Viktor fejével int, mutatja, merr?l jöttek a magyar harckocsik. Hét évtizede napraforgó, most kukorica terem a parcellán. Kiderül, a hantok között seregnyi ponton lehet találni páncélosalkatrészt. Hátborzongató érzés és lehet?ség: ha az ember utánakutat elméjében mindannak, amit ezen ütközetekr?l olvasott, kis szerencsével akár a szóló tankok személyzetét is beazonosíthatná. Kár tagadni, itt valóban megérinti a történelem.

Egy másik erd?ben szintén lehet?ség adódik a múlt átélésére. A nyírfák között lövészárkok szaladnak, némelyik még mellig ér, ha az ember leáll a fenekére. Tárgyak hevernek szerteszét, csak az avart és a fák halott, elhullajtott ágait kell leseperni róluk. Itt állt a lövész, amarra aknavet? okádhatta gyilkos terhét az ellenre – magyarázza Lippai Péter ezredes, a Bocskai Lövészdandár parancsnokhelyettese.

Most madárdal szól, nincs sivítás.

Szláva a helyi viszonyokat jellemezve fölvilágosít, a tavasszal egy magyar géppuskás gödrébe botlottak Uriv mellett. Mindent úgy találtak, ahogy gazdája hagyta. A sorozatlöv? fegyver, a bele való l?szer, a honvéd személyes tárgyai ott hevertek a fedezékül fölhalmozott dombocska peremén. Ha nem lenne róla fotó, hajlamos lennék a mesék világába utalni az egészet. Hiszen nagyon rég vége a háborúnak.

Ima a h?sökért

Irgalmatlan meleg van, az ember kis híján elpanaszkodja magát, ám végül mindig csöndben marad. Talán a többiek is ugyanazt érzik, mint jómagam, talajtalan lenne nyekeregni. Ha a katonák kibírták a vászonruhákban, cipelve a nehéz fölszerelést és az egyéb személyes holmijukat, magunk miért nyavalyognánk?

Miközben ezen morfondírozunk, bekanyarodunk az otticsihai erd?be. Kis tisztás rekeszti utunkat, közepén újabb emlékm?, 1944-ben gyártott páncéltör? ágyúval, földb?l el?rángatott rozsdás, golyó- és repeszütötte rohamsisakokkal, az acélharangokba halmozott, elnémult tárgyakkal. Nálunk tíz perc alatt lába kelne a fémnek, itt senkinek nem jut eszébe b?nös szándékkal hozzányúlni. Az orosz h?söknek nyughelyet adó sírkert rendezett, széle gondosan lekaszált, pedig a települések messze esnek t?le, s csak rossz földút vezet hozzá.

Szláva elmondja, ha valahol csontokat szánt ki az eke, és azokat jelek – személyi azonosítók, ruhafoszlányok, gombok – híján nem képesek nemzethez kötni, akkor ide hozzák a maradványokat. Arrébb lépek, keresztet vetek, görög katolikusként fordítva. Kolja sof?rünk elkapja a mozdulatot, kérd?en néz rám. Nem szólok semmit. Valami csípi a szemem…

(folytatjuk)
Lázin Miklós András - magyarhirlap.hu

Ajánló